

FILOLOGIA POLSKA I STOPIEŃ

WYKŁAD MONOGRAFICZNY

(III rok, semestr 6 letni, 30 godzin)

prof. dr hab. Maria Barłowska

W „lesie” rękopisów. Z badań tradycji rękopiśmiennej polskiego baroku: problemy, odkrycia, błędy.

Proponuję wykład będący wędrówką przez **siedemnastowieczne rękopisy**. Wędrówką polegającą na wspólnym powtórzeniu istotnych fragmentów drogi badawczej, którą przeszłam. Jak wiadomo, fenomen epoki baroku jako wieku rękopisów fascynował wielu, a na początku był Aleksander Brückner. Jednak spojrzenie na genezę zjawiska, refleksja o naturze **oralności i piśmienności** będą tylko punktem wyjścia oraz ogólnym tłem. Chcę przywołać i przeanalizować poszczególne przypadki, traktowane wspólnie jako elementy **archiwum pamięci**. Natomiast z osobna jako swoiste zagadki do rozwiązania (poszukiwanie autora, środowiska, poszukiwanie źródeł, identyfikowanie tekstów). Proponuję sięgnięcie po manuskrypty reprezentujące różne, istotne dla kultury epoki baroku typy, np.:

- anonimową sylwę
- antologie poetyckie: autorskie i anonimowe
- „księgę domową” w kilku tomach
- księgę oratorską
- zbiór korespondencji
- herbarz
- rękopis szkolny

Dostępność źródeł w wersjach cyfrowych umożliwia **kontakt niemal bezpośredni** z materiałem, zmaganie się z duktem pisma, rozszyfrowywanie komentarzy, zapisów proveniencyjnych, podziwianie inicjałów i rycin. Skupienie na drobiazgu i zadawanie fundamentalnych pytań. Badania źródeł były i będą zawsze prymarne. Fascynujące jest, że to one umożliwiają nadal zrealizowanie naukowego wskazania: *quiquid novum*.

dr hab. Katarzyna Szopa, prof. UŚ

Filozoficzne, kulturowe i literackie teorie rodziny

Rodzina staje się kluczowym zagadnieniem w obszarze badań humanistycznych, stanowi bowiem jedną z najważniejszych form życia społecznego, gdyż znajduje się – jak twierdził Arystoteles – na styku domu i państwa; sfery prywatnej i publicznej. Celem zajęć jest przyjrzenie się różnym literackim koncepcjom rodziny z perspektywy psychoanalitycznej, antropologicznej, marksistowskiej i feministycznej. Przyjęcie tak różnych perspektyw daje pełniejszy ogląd historycznego rozwoju rodziny i jej przekształceń we współczesne formy rodzinności. Pozwala również z uwagą śledzić rozmaite mechanizmy jej naturalizacji oraz towarzyszące im procesy społeczne, kulturowe i ekonomiczne. Podczas gdy perspektywa psychoanalityczna czy antropologiczna pozwala nam lepiej zrozumieć współczesne znaczenie relacji patriarchalnych, to w obszarze teorii feministycznych i marksistowskich namysł nad rodziną będzie koncentrował się na jej społecznej funkcji, zogniskowanej wokół reprodukcji społecznej. Z jednej strony będzie to funkcja spajająca więzi międzyludzkie, chroniąca przed całkowitą alienacją w kapitalistycznych reżimach produkcji, a z drugiej – jedna z najbardziej opresyjnych form socjalizacji, odpowiadająca za reprodukcję nierówności i wykluczenia. Te ścierające się poglądy o konieczności podtrzymywania czy zniesienia rodziny powinny zostać poddane szczególnej uwadze z uwzględnieniem rozmaitych kontekstów historycznych, społecznych i kulturowych.